

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 8 grudnia 2016 r.
(OR. en)

15406/16

SOC 788
EMPL 532
ANTIDISCRIM 82
GENDER 46
JAI 1075
EDUC 424
JEUN 109
FREMP 203
COHOM 161

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	8 grudnia 2016 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	14294/16 SOC 688 EMPL 471 ANTIDISCRIM 67 GENDER 41 JAI 934 EDUC 364 JEUN 97 FREMP 183 COHOM 141
Dotyczy:	Przyspieszenie procesu integracji Romów –Konkluzje Rady (8 grudnia 2016 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie przyspieszenia procesu integracji Romów, przyjęte na 3507. posiedzeniu Rady EPSCO w dniu 8 grudnia 2016 r.

Przyspieszenie procesu integracji Romów¹ – Konkluzje Rady

PRZYPOMINAJĄC, ŻE

1. Równość to jedna z wartości, na których opiera się Unia Europejska, a zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji to jedno z jej szczególnych zadań.
2. Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia bierze pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem wykluczenia społecznego, a także z wysokim poziomem kształcenia, szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego.
3. Rada ma uprawnienia do podejmowania właściwych środków w celu zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Skorzystała z tej możliwości przy przyjmowaniu dyrektywy 2000/43/WE, która określa ramy walki z dyskryminacją w całej Unii ze względu na pochodzenie rasowe lub etniczne w obszarach takich jak zatrudnienie i szkolenie, kształcenie, ochrona socjalna (w tym zabezpieczenie społeczne i opieka zdrowotna), świadczenia społeczne, jak również dostęp do dóbr i usług, w tym zakwaterowania, oraz ich dostarczanie.

---

¹ Do celów niniejszych konkluzji termin „Romowie” używany jest – podobnie jak w innych dokumentach politycznych Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej i Rady – jako szerokie pojęcie obejmujące również inne grupy osób o mniej lub bardziej podobnych cechach kulturowych, jak Sinti, Travellers, Kalé, Gens du voyage itp., niezależnie od tego, czy prowadzą osiadły tryb życia.

4. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej zabrania wszelkiej dyskryminacji w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną i stanowi, że „w celu zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa, Unia uznaje i szanuje prawo do pomocy społecznej i mieszkaniowej dla zapewnienia, zgodnie z zasadami ustanowionymi w prawie Unii oraz ustawodawstwach i praktykach krajowych, godnej egzystencji wszystkim osobom pozbawionym wystarczających środków”.
5. Niniejsze konkluzje opierają się na wcześniejszych pracach i zobowiązaniach politycznych przyjętych przez Radę Europejską, Parlament Europejski, Radę, Komisję i na pracach innych zainteresowanych podmiotów, w tym na dokumentach wymienionych w załączniku I.
6. Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów² do 2020 r. ustanowiono w 2011 r., gdy Komisja przyjęła komunikat pt. „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.”, czyniąc to zagadnienie jednym z priorytetów działań UE i proponując konkretne środki. Następnie Rada przyjęła konkluzje pt. „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 roku”, a wkrótce potem Rada Europejska wezwała do szybkiego wdrożenia tych konkluzji.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

7. **POTWIERDZA** unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r., na mocy których państwa członkowskie UE zobowiązały się do tworzenia, realizacji i monitorowania ich krajowych strategii integracji Romów lub zintegrowanych zestawów działań politycznych w ramach szerzej zakrojonych środków na rzecz włączenia społecznego zgodnie z kompleksowym podejściem opartym na dowodach.

---

² W konkluzjach tych termin „strategie” obejmuje „zintegrowane zestawy działań politycznych” oraz strategie jako takie.

8. PRZYPOMINA, że społeczna i gospodarcza sytuacja populacji romskiej różni się znacznie w zależności od państwa członkowskiego i że tym samym krajowe rozwiązania w zakresie integracji Romów powinny być proporcjonalne i dopasowane do konkretnych uwarunkowań i potrzeb w danym państwie. UZNAJE, że wymogi wpisane do unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów powinny być realizowane zgodnie z odpowiednimi ramami prawnymi i politycznymi państw członkowskich.
9. PRZYWOŁUJE zalecenie Rady w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich, przyjęte w 2013 r., w którym wzmocniono unijne ramy i zaapelowano do państw członkowskich, by co roku informowały Komisję o środkach podjętych zgodnie z tym zaleceniem i o postępach w realizacji krajowych strategii integracji Romów lub zintegrowanych zestawów działań politycznych w ramach szerzej zakrojonych środków na rzecz włączenia społecznego.
10. Z ZADOWOLENIEM ODNOTOWUJE komunikat Komisji z 2016 r. w sprawie oceny wdrażania unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów i zalecenia Rady w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich, Z UBOLEWANIEM STWIERDZAJĄC fakt, że – co wyraźnie podkreślono w komunikacie – mimo podejmowanych przez państwa członkowskie działań, postępy w zapewnianiu integracji Romów, zwłaszcza na szczeblu lokalnym, są nieznaczne. Wynika to m.in. z niewystarczającej współpracy między zainteresowanymi podmiotami, braku zaangażowania władz lokalnych, z nieskutecznego wykorzystywania środków finansowych i utrzymującej się dyskryminacji Romów.
11. UZNAJE, że obecny kryzys uchodźczy stawia przed państwami członkowskimi nowe wyzwania i stwarza potrzebę, by na szczeblu europejskim prowadzić dyskusje na temat spójności i integracji społecznej wewnątrz UE oraz przedstawiać nowe inicjatywy. Jednocześnie ZDECYDOWANIE POTWIERDZA istnienie stałej potrzeby wdrażania zintegrowanych środków na rzecz poprawy sytuacji grup zmarginalizowanych i defaworyzowanych w Europie, w tym Romów.

12. POTWIERDZA swoje zaangażowanie w proces integracji Romów, w tym we wdrażanie ustanowionych w 2011 r. unijnych ram uzupełnionych zaleceniem Rady z 2013 r., i determinację, by zapewnić pełne wykorzystanie wszystkich wprowadzonych instrumentów politycznych, prawnych i finansowych w celu wyeliminowania nierówności między populacją romską a innymi populacjami.
13. Z ZADOWOLENIEM ODNOTOWUJE wyniki spotkania na wysokim szczeblu poświęconego wzmocnieniu pozycji młodzieży romskiej zorganizowanego wspólnie przez prezydencję słowacką i Komisję Europejską, podczas którego potwierdzono pilną potrzebę wzmocnienia pozycji młodych Romów i aktywnego zaangażowania ich w politykę integracji ich społeczności. Sformułowano wyraźny apel o powierzenie młodym Romom większej roli w kształtowaniu mających na nich wpływ polityk głównego nurtu. Uczestnicy spotkania wyrazili zamiar wsparcia młodzieży romskiej, by stała się ona wiodącą siłą integracji Romów w Unii Europejskiej. Potwierdzili w szczególności swoje zobowiązanie do zwiększenia aktywnego uczestnictwa młodych Romów w programach i środkach na rzecz młodzieży.

APELUJE DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

14. Przyspieszyły realizację krajowych strategii integracji Romów lub zestawów zintegrowanych działań politycznych, do czego zobowiązały się w ramach unijnych ram, a także zgodnie z zaleceniem Rady, zwracając szczególną uwagę na kwestie płci oraz sytuację młodych Romów.
15. Zintensyfikowały wysiłki na rzecz poprawy społecznej i gospodarczej integracji Romów, zwłaszcza na szczeblu lokalnym.
16. Biorąc pod uwagę praktyki krajowe, oceniały skuteczność krajowych strategii integracji Romów, regularnie je aktualizowały, określały konkretne działania i wytyczały wymierne cele pośrednie i główne z myślą o przyspieszeniu procesu integracji Romów, z uwzględnieniem zaleceń zawartych w niniejszych konkluzjach.

17. Zapewniły, poprzez polityki głównego nurtu lub ukierunkowane działania, równy dostęp do zatrudnienia i kształcenia, by umożliwić Romom wykorzystanie swojego potencjału na rynku pracy. W szczególności konieczne jest zapewnienie synergii między polityką kształcenia a polityką zatrudnienia, tak by zwiększyć elastyczność, mobilność i szanse zatrudnienia bezrobotnych Romów. W ramach tego podejścia do tworzenia trwałych miejsc pracy w najmniej rozwiniętych regionach powinny także przyczynić się polityki rozwoju regionalnego.
18. Wspierały szanse na zatrudnienie młodych Romów poprzez tworzenie, zgodnie z krajową praktyką, programów, które mają umożliwić im pomyślne wejście na rynek pracy. Propagowały takie środki, jak programy w zakresie szkolenia zawodowego, szkolenia w miejscu pracy, indywidualnego poradnictwa, przedsiębiorczości społecznej i pierwszego doświadczenia zawodowego, a także zwiększenie szans na zatrudnienie w sektorze publicznym, zwłaszcza w ramach systemu kształcenia, tak by zapobiec przenoszeniu ubóstwa w społecznościach romskich z pokolenia na pokolenie. Zapewniły młodym Romom możliwość korzystania na takich samych zasadach jak inni ze środków przyjmowanych w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i gwarancji dla młodzieży.
19. Podejmowały działania na rzecz wzmocnienia pozycji młodych Romów poprzez promowanie mechanizmów, które pozwoliłyby im uczestniczyć w kształtowaniu polityki, tak by mieli konkretny głos w dziedzinach polityk mających bezpośrednie przełożenie na ich sytuację.
20. Zapewniły uwzględnienie sytuacji młodych Romów w podstawowych politykach na rzecz młodzieży lub w ramach ukierunkowanych środków.
21. Zapewniły uwzględnienie sytuacji romskich dzieci w podstawowych politykach głównego nurtu lub w ramach ukierunkowanych środków.
22. Zapewniły, by szczególna sytuacja romskich kobiet i dziewcząt w społeczeństwie została uwzględniona w podstawowych politykach równości płci lub w ramach ukierunkowanych środków i by środki takie stanowiły element krajowych strategii integracji Romów lub zintegrowanych zestawów działań politycznych.

23. Ułatwiały proaktywne i partycypacyjne podejście do integracji poprzez konstruktywne zaangażowanie stosownych zainteresowanych stron, w tym romskich kobiet i młodych Romów, w proces planowania, realizacji, i monitorowania działań ukierunkowanych na Romów oraz w przegląd polityki i opracowywanie sprawozdań na ten temat. Gromadziły opinie tych zainteresowanych stron, w szczególności opinie społeczności romskiej na szczeblu lokalnym, dotyczące postępów w integracji tej grupy i utrzymujących się wyzwań.
24. W dalszym ciągu rozwijały odpowiednie metodologie gromadzenia danych, monitorowania i sprawozdawczości, aby wspierać skuteczne polityki oparte na dowodach. Metodologie gromadzenia danych w podziale na grupy etniczne powinny leżeć w gestii państw członkowskich i być zgodne z krajowymi ramami prawnymi poszczególnych państw członkowskich oraz z zasadą pomocniczości. Jeśli gromadzenie danych statystycznych na temat pochodzenia etnicznego nie jest prawnie dozwolone, lub jeśli takie dane są ograniczone, można wykorzystać inne metodologie do uzyskania alternatywnych, wiarygodnych danych. Utrzymywały rzetelny system monitorowania i oceny skuteczności strategii krajowych. Zapewniły, by wsparcie finansowe trafiało do beneficjentów końcowych i by wpływ ukierunkowanych lub ogólnych środków na społeczność romską był odpowiednio udokumentowany i mógł podlegać właściwej ocenie.
25. Zwiększyły starania, by wyeliminować wszelkie formy segregacji w kształceniu poprzez wspieranie równego dostępu dzieci romskich do sprzyjającej włączeniu społecznemu wczesnej edukacji i opieki o wysokiej jakości. Podjęły działania zapewniające wszystkim dzieciom korzystanie w pełni z prawa do nauki. Wyeliminowały segregację dzieci romskich polegającą na umieszczaniu ich w szkołach specjalnych, gdyż stanowi to formę wykluczenia społecznego. Zapewniały dzieciom romskim kształcenie dobrej jakości na szczeblu podstawowym, średnim i wyższym w ramach głównego nurtu edukacyjnego obejmującego wszystkie grupy społeczne oraz zdecydowanie propagowały pomyślne przechodzenie młodzieży romskiej ze szkoły do dalszego kształcenia lub zatrudnienia.
26. Zapewniły Romom, poprzez polityki głównego nurtu lub ukierunkowane działania, równy dostęp do powszechnych, podstawowych i specjalistycznych usług opieki zdrowotnej. W razie potrzeby zarezerwowały środki finansowe na programy mediatorów zdrowotnych dla Romów. Poszerzyły dostęp do usług opieki zdrowotnej poprzez zwiększenie wiedzy na temat tej opieki i poprawienie dostępu do szczepień i profilaktycznej opieki zdrowotnej w społecznościach romskich.

27. Zapobiegały dalszym nieuzasadnionym przymusowym eksmisjom Romów poprzez zagwarantowanie przeprowadzania przymusowych eksmisji w pełnej zgodności z prawem unijnym i krajowym oraz zgodnie z międzynarodowymi instrumentami praw człowieka, zwłaszcza z europejską konwencją praw człowieka. Zapewniły osobom, których to dotyczy, powiadomienie w rozsądnym terminie i stosowne informacje, a eksmitowanym rodzinom zaoferowanie odpowiedniego mieszkania zastępczego, zgodnie z ustawodawstwem krajowym.
28. Dostrzegły, że Romów dotyka zjawisko dyskryminacji i rasizmu, i mając to na uwadze przyjęły na szczeblu krajowym i lokalnym środki służące wdrożeniu i egzekwowaniu prawnych środków ochrony przed dyskryminacją, rasizmem, ksenofobią, przestępstwami z nienawiści i mową nienawiści, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, a w szczególności z jej art. 21, i z decyzją ramową Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych. Zwalczały wszelkie przejawy rasizmu wobec Romów, nazywanego czasem antycygańskością, gdyż jest on przyczyną ich społecznego wykluczenia i dyskryminacji.
29. Zwalczały uprzedzenia wobec Romów poprzez skierowane do ogółu społeczeństwa kampanie uświadamiające i stosowne działania uwrażliwiające – na przykład poprzez propagowanie pozytywnego wizerunku Romów lub propagowanie romskiej kultury, języka czy historii – w programach nauczania w szkołach, w mediach oraz programach i badaniach akademickich.
30. Zwiększyły wysiłki w celu zapewnienia skutecznego praktycznego wykonania dyrektywy w sprawie równości rasowej 2000/43/WE, m.in. poprzez zapewnianie, by ich krajowe, regionalne i lokalne przepisy administracyjne nie były dyskryminacyjne i nie skutkowały praktykami opartymi na segregacji.
31. W związku z rezolucją Parlamentu Europejskiego nr 2015/2615, uznały i upamiętniły, zgodnie z krajowymi praktykami, ofiary ludobójstwa Romów, które miało miejsce podczas drugiej wojny światowej.
32. Wzmocniły pozycję krajowych punktów kontaktowych ds. Romów, zapewniając im niezbędne zasoby i odpowiednie warunki pracy, a także udzielając im odpowiedniego mandatu do wykonywania powierzonych im zadań koordynacyjnych.

APELUJE DO KOMISJI, BY:

33. Przeprowadziła śródkresowy przegląd unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 r. i zaproponowała strategię integracji Romów po 2020 r. obejmującą propozycję zmiany zalecenia Rady.
34. Zbadała możliwości w zakresie zapewnienia, by poprzez polityki zatrudnienia zorientowane na ludzi młodych spożytkowano niewykorzystany potencjał młodych bezrobotnych Romów.
35. Nadal zapewniała wsparcie, porady i środki finansowe władzom krajowym, regionalnym i lokalnym, romskiemu społeczeństwu obywatelskiemu i innym istotnym podmiotom aktywnie działającym na rzecz integracji Romów, w szczególności podmiotom lokalnym pracującym bezpośrednio ze społecznościami romskimi, oraz wspierała budowanie ich zdolności w celu promowania aktywnej mobilizacji Romów.
36. Promowała dialog, współpracę i wymianę efektywnych praktyk pomiędzy zainteresowanymi podmiotami, w tym poprzez krajowe platformy na rzecz Romów oraz platformę europejską na rzecz integracji Romów.

APELUJE DO KOMISJI I PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by w ścisłej współpracy oraz zgodnie ze swoimi odpowiednimi kompetencjami:

37. Wspierały wzmocnienie pozycji, aktywne zaangażowanie i niezbędne uczestnictwo Romów, w szczególności młodzieży romskiej, na wszystkich poziomach kształtowania polityki, podejmowania decyzji oraz wdrażania polityki, ze szczególnym naciskiem na szanse na zatrudnienie i na edukację.
38. Zapewniły, by polityki integracji Romów stały się integralnym elementem każdego istotnego obszaru polityki, także w kontekście strategii „Europa 2020”.

39. Zapewniły , efektywne, zintegrowane i wzajemnie się uzupełniające wykorzystywanie wszystkich dostępnych zasobów, w tym środków krajowych oraz środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Ułatwiały także dostęp do środków finansowych przeznaczonych na propagowanie integracji grup zmarginalizowanych, w tym Romów, i zwiększyły wskaźnik absorpcji unijnych środków finansowych w krajach, w których społeczności romskie są największe, zgodnie z priorytetami zawartymi w krajowych strategiach integracji Romów.
40. Wykorzystały dostępne badania i analizy przeprowadzone przez Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej w celu ustanowienia zorientowanych na rezultaty wskaźników monitorowania i sprawozdawczości, które pomogłyby wszystkim stosownym władzom zapewnić przejrzyste, odpowiedzialne i efektywne wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na integrację Romów.
41. Kontynuowały współpracę w zakresie integracji Romów z organizacjami i organami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy.
42. Nadal wykorzystywały istniejące na szczeblu UE narzędzia i mechanizmy, takie jak: sieć krajowych punktów kontaktowych ds. Romów, platforma europejska na rzecz integracji Romów, wymiana najlepszych praktyk oraz system sprawozdawczy ustanowiony w kontekście unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 r. Oceniały te narzędzia i w razie potrzeby usprawniały je zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi, w celu skutecznej realizacji polityk krajowych.

Dokumenty źródłowe

Rada Europejska: – Konkluzje Rady Europejskiej z 23–24 czerwca 2011 r., dok. EUCO 23/1/11 REV 1, s. 13.

Rada: – Konkluzje Rady w sprawie unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów do 2020 roku. Dz.U. C 258 z 2.9.2011, s. 6.

– Zalecenie Rady w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich. Dz.U. C 378 z 24.12.2013, s. 1.

Komisja: – Komunikat pt. „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.”. Dok. 8727/11.

– Komisja Europejska – oświadczenie. Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu Romów: Oświadczenie pierwszego wiceprzewodniczącego Komisji Fransa Timmermansa i komisarz Věry Jourovéj

http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-5444_en.htm?locale=en

– Komunikat w sprawie rozpoczęcia konsultacji w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych. Dok. 7276/16.

– Komunikat w sprawie oceny wdrażania unijnych ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów i zalecenia Rady w sprawie skutecznych środków integracji Romów w państwach członkowskich. Dok. 10800/16 + ADD 1.

Parlament Europejski: – Sprawozdanie w sprawie unijnej strategii integracji Romów. A7-0043/2011.

– Sprawozdanie w sprawie problematyki płci w odniesieniu do europejskich ram dotyczących krajowych strategii integracji Romów. 2013/2066(INI). A7-0349/2013.

– Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 kwietnia 2015 r. z okazji Międzynarodowego Dnia Romów – antycyganizm w Europie i uznanie przez UE dnia pamięci o ludobójstwie Romów podczas drugiej wojny światowej. P8_TA(2015)0095.

Inne: – Sprawozdanie Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn pt. „Ubóstwo, płęć i wzajemnie oddziałujące na siebie nierówności w UE: Przegląd realizacji obszaru A pekińskiej platformy działania: Kobiety a ubóstwo” (12132/16 ADD 1).